

Παρατήρηση: αν ο μαθητής δεν κατανόησε σωστά τις απαιτήσεις του θέματος και δεν ανταποκρίνεται σ' αυτό, τότε βαθμολογείται από 00-05.

Α.- Περιεχόμενο, δηλαδή το σύνολο των οργανωμένων σκέψεων που διατυπώνει ο μαθητής πάνω στο δεδομένο πρόβλημα βαθμολογείται με 00-10.

Θετικά στοιχεία: ξεκάθαρη θέση στο πρόβλημα, προσωπική άποψη, άσχετα αν είναι αντίθετη, αλλά θα πρέπει να είναι τεκμηριωμένη. Η προσωπική άποψη του βαθμολογητή δεν επηρεάζει την αξιολόγηση. Το είδος των γνώσεων-σκέψεων για να στηρίξει τη θέση του και μαζί η κριτική του ικανότητα και η ορθότητα επιλογής προσηγοριών γνώσεων-θα πρέπει να προσέξει αν οι γνώσεις είναι αφομοιωμένες και αποτελούν κτήμα του μαθητή, αν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του θέματος κι έχουν λειτουργική σχέση, αν βασίζονται στα ουσιαστικά γνωρίσματα των δεδομένων εννοιών. - Ο τρόπος που οργανώνει τις σκέψεις του, η ικανότητά του να τους δίνει μορφή λογικών επιχειρημάτων με αποδεικτική δύναμη και αξία. - Ο πλούτος και η ορθότητα των επιχειρημάτων για να δικαιολογήσει τις απόψεις του. - Η ελευθερία, η ευρύτητα, η άνεση και η σοβαρότητα της σκέψης, η έλλειψη προκατάληψης και εριστικής διάθεσης. -

Σφάλματα θεωρούνται: η προβολή μιας φανερά παράλογης ή ακαθόριστης θέσης - η έλλειψη προσπάθειας για λογική κατοχύρωση μιας ορθής θέσης - η φτωχή και περιορισμένη επιχειρηματολογία - η απλή παράθεση ξένων και αναφομοιωτών γνώσεων - ο περιττός φόρτος ιστορικών και άλλων παραδειγμάτων - η αναπλήρωση της έλλειψης επιχειρημάτων με παραγγέλματα, συμβουλές, ρητά, γνώμες στοχαστών. Όλα αυτά μπορούν να έχουν μετρημένη χρήση. - τα παρείσακτα στοιχεία που δεν περιέχονται στις απαιτήσεις του θέματος α γενικά και αυθαίρετα συμπεράσματα - η ανάπτυξη δευτερευόντων σημείων σε βάρος των πρωτευόντων - ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η αδυναμία του μαθητή να δει την ουσία του προβλήματος και να μπει στον πυρήνα, η κίνηση της σκέψης του στην περιφέρεια του θέματος. -

Β. Διάρθρωση των σκέψεων που καθορίζουν το σχέδιο και την οικονομία της έκθεσης: βαθμολογείται από 00-04.

Θετικά στοιχεία: η λογική διάταξη των σκέψεων, η οργανική και αρμονική σύνδεση μεταξύ τους, έτσι που να βγαίνει η μια μέσα από την άλλη κατά λογική ακολουθία και ακόμη η συγκρότηση των σκέψεων σε πειστικά επιχειρήματα - η ορθή κατάταξη των επιχειρημάτων σε κλιμακωτή μορφή. - η προοδευτική αποκάλυψη και δικαιολόγηση της προσωπικής θέσης. - η φυσική και αβίαστη κατάληξη σ' ένα λογικό συμπέρασμα. - η ανεξαρτησία από προκαθορισμένα γενικά πρότυπα (καλούπια) και η πρωτοτυπία.

Σφάλματα θεωρούνται: η έλλειψη καθορισμένης πορείας και η άτακτη παράθεση σκέψεων. - η έλλειψη ενότητας είτε ανάμεσα στα μέρη (πρόλογο, κύριο θέμα, επίλογο) είτε ανάμεσα στις επιμέρους σκέψεις και επιχειρήματα. - η κυκλική πορεία στην ανάπτυξη, που δεν προωθεί τη σκέψη με νέες εμπνεύσεις, αλλά την επαναφέρει στο σημείο αφετηρίας με επαναλήψεις και αναμασήματα. -

Γ. Έκφραση ή μορφή. Αποτελεί το είδος, την ποιότητα του λόγου, που χρησιμοποιεί ο μαθητής, για να διαρθρώσει και να παρουσιάσει το σύνολο των σκέψεων του. Βαθμολογείται με 00-06.

Θετικά στοιχεία: η ακρίβεια της διατύπωσης, η σαφήνεια και η καθαρότητα, η μετρημένη χρήση των εκφραστικών τρόπων. - η συμφωνία του λόγου με τις απαιτήσεις του περιεχομένου. - η ομοιομορφία του λόγου σ' ολόκληρη την έκθεση, που δείχνει ότι οι διατυπωμένες σκέψεις είναι προσωπικό κτήμα του μαθητή. - ο λογικός λεκτικός και εκφραστικός πλούτος, που αντιστοιχεί με τον πλούτο των σκέψεων. -

Σφάλματα θεωρούνται: η εκφραστική ανακρίβεια, η ασάφεια, η αοριστία, το σκοτεινό ύφος, ο επιφανειακός εκφραστικός πλούτος (βερμπαλισμός, κενολογία). - ο ιστορισμός, ο ρητορισμός, ο λογοτεχνισμός, η φλυαρία, η ωραιολογία. - η εκφραστική ανομοιομορφία, η εκφραστική δυσκαμψία και φτώχεια, που συνοδεύεται από τα ίδια και τα ίδια. - η απεραντολογία με τις φορτικές επαναλήψεις νοημάτων. - η ανάμειξη της δημοτικής και της καθαρεύουσας - τα γραμματικά και συντακτικά λάθη. Η επισημάνσή τους πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες που περιέχουν τα σχολικά εγχειρίδια. -

Θέωση του συνόλου: Ο διορθωτής αισθάνεται πολλές φορές την ανάγκη να δει το γραπτό στο σύνολό του. Κι αυτό γιατί θέλει να ανταποκριθεί περισσότερο στις απαιτήσεις μιας δίκαιης βαθμολόγησης. Άλλωστε περιεχόμενο, διάρθρωση και έκφραση δεν διαχωρίζονται. Η γενική λοιπόν εικόνα δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από 2 μονάδες.

Θετικά στοιχεία: ευανάγνωστη γραφή - καθαρογραμμένο γραπτό - ορθή χρήση των σημείων στίξης - ορθή διακρίση παραγράφων.

Αρνητικά στοιχεία: ακαταστασία γραπού - κακή χρήση της στίξης - έλλειψη παραγράφων - συχνές διαγραφές λέξεων και φράσεων - μουντζούρες. ---

Γιώργος Κρικιώνης - Ψιλόλογος.